

ТАҚРИЗ

ба автореферати диссертасияи Намозов Амонулло Каримхонович дар мавзуи “Омӯзиши агробиологии коллексияи навъҳои себҳои маҳаллӣ, воридотӣ ва шаклҳои ёбоии онҳо дар шароити водии Ҳисор”, ки барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои кишоварзӣ, аз рӯйи ихтисоси 06.01.05 – Селексия ва тухмиарварии растаниҳои кишоварзӣ пешниҳод шудааст.

Дар Тоҷикистон соҳаи боғдорӣ яке соҳаҳои афзалиятнок ба шумор рафта, дар баланд бардоштани иқтисодиёти мамлакат нақши муҳимро мебозад. Аз ин лиҳоз корҳои илмие, ки баҳри баланд бардоштани ҳосилнокии боғот дар кишвар иҷро мегарданд, бешубҳа аҳамияти калони илмию амалӣ доранд.

Бинобар ин рисолаи илмии унвончу Намозов Амонулло Каримхонович, ки ба омӯзиш маводҳои арзишманди коллексии себ дар шароити водии Ҳисор бахшида шудааст, мубрамии воқеии илмию амалиро пайгир мебошад.

Дар рисолаи илмии Намозов А.К., ки мақсади асосии он - омӯзиши агробиологӣ, чундо кардани навъҳои беҳтарини себҳои маҳаллӣ ва шаклҳои ёбоии он барои истифодабарӣ дар корҳои селекционӣ, ғани гардонидани навъу хелҳои гуногуни боғдории чумхурӣ, бунёди боғҳои саноатии интенсивӣ ва роҳҳои ҳифзу нигоҳ доштани захираҳои генетикии навъҳои маҳаллии себ мебошад, иҷроиши чунин вазифаҳои зиёди мушаххаси илмӣ ҳалли амалии худро ёфтаанд:

- ✓ Омӯхтани қонуниятҳои чараёни марҳилаҳои фенологӣ дар давраи рушди солони себҳои маҳаллӣ, шаклҳои ёбоии он ва навъҳои воридшуда;
- ✓ Муайян намудани хусусиятҳои биологӣ (тобоварӣ ба шароити табиӣ, хушкӣ, таркиби хок ва ҳарорати ҳаво), дараҷаи пахншавии онҳо дар минтақа;
- ✓ Баҳо додани устувории навъу шаклҳои себ ба хушкӣ;
- ✓ Баҳодихӣ ба нашъунамои навъҳои себ дар шароити водии Ҳисор;
- ✓ Муайян намудани тобоварии навъҳои себ ба касалиҳо, хусусан, касалиҳои хатарноки занбуруғӣ – қўтурак (*Venturia inaequalis* (Cooke) Winter), гардзани (*Podosphaera leucotricha* Salm) ва муайян намудани манбаҳои устуворнокии комплексӣ ба бемориҳо;
- ✓ Муайян намудани маҳсулнокии себ вобаста ба навъ;
- ✓ Омӯхтани навъу шаклҳои себ аз рӯйи аломатҳои маҳсулнокӣ, ҳосилбандии мунтазам, ҳосилнокӣ, чундо кардани навъу шаклҳои себ, ки дорои

хусусиятҳои беҳтарини арзишноканд ва барои истифода дар селекция ва бунёд намудани боғҳои ҳозиразамон;

- ✓ Муайян намудани сифатҳои таъми, техникӣ ва нишондиҳандаҳои биохимиявии меваҳои навъу шаклҳои себ;
- ✓ Ҷудо кардани навъу шаклҳои себ, ки манбаи сифати баланди мева мебошанд ва истифодаи он барои корҳои селексионӣ;
- ✓ Ҷудо кардани навъу шаклҳои пурқимати ояндадори себ ҳамчун маводи аввалияи селексионӣ ва ғани гардонидани ассортименти навъҳои себ дар ҷумҳурӣ.
- ✓ Баҳо додани самарани иқтисодии навъу шаклҳои ояндадори себ ва муайян кардани навъҳои камхарҷ барои ташкили боғҳои саноатӣ дар ҷумҳурӣ;
- ✓ Коркард ва пешниҳоди тавсияномаи илман асосноккардашуда оид ба навъҳои маҳаллии себ, навъҳои воридотӣ ва шаклҳои себи ёбӣ барои парвариш.

Ҳамин тавр унвончу Намозов А.К. дар натиҷаи гузаронидани корҳои гуногунҷабҳаи илмиаш чунин натиҷаҳои арзишманди илмию амалиро ба даст овардааст:

1. Бори аввал омӯзиши агробиологии навъҳои маҳаллӣ, навъҳои воридшуда ва шаклҳои ёбии себ, хусусиятҳо ва қонуниятҳои зухуроти нерӯи мутобикшавӣ ва маҳсулнокии навъу шаклҳои ояндадори себ вобаста ба тағйирёбии иқлим ва хосияти генетикии навъҳоро дар шароити водии Ҳисор муайян ва ошкор намудааст.
2. Ҷудо кардани навъу шаклҳои арзишманду ояндадори себро, ҳамчун маводи аввалияи селексионӣ ва ғани гардонидани ассортименти навъҳои себро дар водии Ҳисор нишон додааст.
3. Тобоварии навъҳои себро ба касалиҳои хатарноки занбӯруғӣ – кӯтурак (*Venturia inaequalis* (Cooke) Winter), гардзанӣ (*Podosphaera leucotricha* Salm) ва роҳҳои баланд бардоштани устуворнокии комплекси онҳоро ба бемориҳо муайян намудааст.
4. Тавсияҳои илман асоснокро доир ба истифодаи навъҳои пурмаҳсули маҳаллӣ, воридотӣ ва намунаҳои нодири ёбии себро дар шароити водии Ҳисор пешниҳод намудааст, ки онҳо аҳамияти калони илмию амалӣ доранд.

Таҳлили натиҷаҳои илмию амали дар автореферати рисола пешниҳод шуда, дар мавзӯи “Омӯзиши агробиологии коллексияи навъҳои себҳои маҳаллӣ, воридотӣ ва шаклҳои ёбии онҳо дар шароити водии Ҳисор”, собит месозад, ки рисолаи мазкур кори бисёрсолаи илмию амали ба итмом расида ба шумор рафта, дорои натиҷаҳои арзишманди илмию амалӣ буда, дар ҳалли таъминоти амнияти озуқаворӣ кишвар дар оянда нақши муҳим дошта, ба

талаботи КОА назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷавобгуй мебошад ва муаллифи он Намозов Амонулло Каримхонович барои гирифтани дараҷаи илмии номзади илмҳои кишоварзӣ, аз руи дараҷаи илмии номзади илмҳои кишоварзӣ, аз рӯи ихтисоси 06. 01.05 – Селексия ва тухмиарварию растаниҳои кишоварзӣ сазовор мебошад.

Мудири Озмоишгоҳи генетика ва селексияи растаниҳои Институти ботаника, физиология ва генетикаи растани Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон, доктори илмҳои кишоварзӣ (ихтисоси 06.01.05 – Селексия ва тухмиарварию растаниҳои кишоварзӣ) Қ. Партоев

Имзои Қ.Партоев-ро тасдиқ менамоем.

Нозири шуъбаи кадрҳои Институти ботаника, физиология ва генетикаи растани АМИТ: Н.С. Умарова

Суроға: 734003, ш. Душанбе, кӯч. Кармова, 29

Почтаи электронӣ: pkurbonali@mail.ru

Тел: (+992) 224-71-88; (+992) 918649505

